

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfélszáz napot kivéve.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszafogadására vagy megörzészére nem vállalozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfoiyam 301. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 december 29.

A világháború.

A Hamidie harca tizenhét orosz hajóval.

Konstantinápoly, dec. 28. A főhadiszállás a következő kommunikét teszi közzé:

Orosz hivatalos jelentés, mely Szebasztopolból érkezett, azt mondja, hogy a Hamidie nevű török cirkáló Szebasztopol előtt egy torpedó találta, súlyosan megrongálta és noha a Hamidienek még sikerült Konstantinápolyt elérnie, de hosszú időre haroképtelen lett. Itt a válasz erre a hazugságra:

Az elmúlt napokban flottánk — a Hamidie is — a Fekete-tengeren cirkált és sértetlenül tétt vissza. Egyik hadihajónk december 21-én egy 17 hajóból álló orosz flottával találkozott. A flottában öt páncélos-hajó, két cirkáló és tíz torpedó volt, vagyis egy törökhajó találkozott 17 ellenséges hajóval és ez az egy hajó mégis szembeszállt az egész flottával. A törökhajó sikerrel lövöldözötte a Rosziszlav nevű orosz páncélos cirkálót, az Oleg és Athosz nevű aknarakókat pedig elsüllyesztette. Két orosz tiszat és 30 matróz megmenekült, ezeket elfogtuk.

Ugyanebben az időben flottánk egy másik része sikerrel bombázta Batumot. December 25-én reggel két hajónk az említett flottát küzdelemre akarta kényszeríteni, a flotta azonban jobbnak látta Szebasztopolba menekülni.

A kaukázusi vonalon hadseregünk folytatja győzelmes előnyomulását. (Miniszterelnökségi sajtóosztály).

Előrenyomulásunk a Kárpátokban.

Nagyberezna, december 28. A kárpáti hadszíntéren támadásunk, mely iz nap óta jelentékeny sikereket ért el, folytatódik és állandóan tért

nyer. Ungmegyéből az oroszokat teljesen kiszorítottuk, a Beregme-gyében álló orosz csapatok pedig úgy az aklos-vezérszállási, mint a volóci vonalon visszavonulóban van.

A Máramarosba betört oroszokat csapataink ugyancsak hevesen támadják.

Az orosz foglyok száma napról-napra növekszik.

Négy angol hydroplán pusztulása.

Rotterdam, december 28. A brit admiralitás jelenti december 26-án: Hét angol hydroplán e hó 25 én Cuxhaven megtámadta a német hadihajókat. A támadás nappal történt. Helgoland közelében. Mihelyt a németek meglátták az angol hadihajókat Helgoland mellett, két Zeppelin, három vagy négy hydroplán és több tengeralatti naszád ellentámadással felelt.

Hare kezdődött egyrészt a legmodernebb cirkáló között, másrészt a légi járművek és a tengeralattjárók között. Az angol cirkálók elkerülték a német tengeralattjárókat. Az Undaunted és az Arethusa ágyui pedig két Zeppelint elűzték. Az ellenséges hydroplánoknak sikerült a mi hajóink közelébe bombákat dobni. Az angol hajók három óra hosszat maradtak az ellenséges partok közelében.

A hét angol légi jármű közül három visszatért hajóinkra. Három másik pilótát tengeralattjáróink megmentettek, de járműveik elsüllyedtek. A hetedik pilótáról, a kines járművét tizenkét kilométerre Helgolandtól szétronsolva láttuk, nincs semmi hír.

Az angol bombák által okozott károkat nem lehet megállapítani, de mindegyik bombát katonailag fontos pontra dobtuk.

Forradalom Albániában.

Rottermann, dec. 28. A Daily News értesülése szerint Albániában kitört a forra-

dalom. Idegen tiszteteknek sikerült bejutni az ország belsejébe és felkelteni a muzulmánok fanatizmusát. Ezek most a szent háboru ürügye alatt fellázadtak Essad pasa ellen. Durazzóval megszakadt az összeköttetés. A felkelők azzal fenyegetőznek, hogy megtámadják a fővárost. Essad pasa birtokait elpusztították és hiveit megölték. Az ország belsejében nagy fejletlenség uralkodik. Részletek még hiányoznak.

Félmillió francia sebesült.

Milanó, december 28. Párisból jelentik a Corriere della Seranak: Az egészségügyi szolgálat főintézője tegnap több érdekes kijelentést tett a katonai komisszió előtt. Szeptember 15 től november 30-ig — mondotta — 489,735 katona volt orvosi kezelés alatt. Ezeknek 54 százaléka visszatért a harctérre, 43 százaléka még mindig kezelés alatt van, 25 százaléka meghalt.

Arcul ütött orosz tábornok.

Milanó, december 28. A „Secolo“ haditudósítója jelenti Lengyelországból, hogy Varsóban rettenetesen félnék a német megszállástól. A hitbuzgó lakosság éjjel-nappal imádkozik a Madonnához, hogy mentse meg a várost. Az egész Varsó most egy nagy templom, gyertyák és papok nélkül. Most már inkább azt kérik, hogy jöjjenek be a németek minél előbb és vessenek véget az örökös rettegésnek. A tudósító még a következőket írja:

Mikor Nikolaj Nikolajevics nagyherceg meglátogatta Varsót, magához rendelte annak kormányzóját és így kiáltott rá:

— Mit csináltak tulajdonképpen ti gyávák?! Mi nem fogjuk feladni Varsót, még ha valamennyiünket is fel kell áldoznunk!

E szavaknál a nagyherceg lovaglóstórával dühösen az asztalra vágott, majd Plehwe tábornokhoz, az ismert miniszter fiához lépett, megragadta annak gallérját, megrázta és így kiáltott rá:

— Miért nem teljesítette azonnal parancsomat? Hol volt ön?

— A fürdőben, — felelte einikusan a tábornok.

— Gazemberek! — kiáltotta a nagyherceg és arculütötte a tábornokot. Plehwe tábornok megmaradt állásában. (P. Ll.)

Ujdonságok: Szörme-Muffok, Boák, Kalapok és Sapkák.

Divatos ruhaszövetek, mosó-kelmék, flanell és barchetek. Fehérneműek, vászon és szőnyegek.
Hadi felszerelések; Dr. Jáger alsóruházat, keztyűk, hósapkák, haskötők, lábszárvédők, bőr-bekecsek, gumi-köpeny, és hálósákok. Posztó és bőrkamáslik **Gyapjutakarók** és **pokróczok legnagyobb választék.** Olcsó, szabott árak! **Czillér Imre** Nagyáruházában.



Felrobbantották I. Miklós cár szobrát Varsóban.

Berlin, december 28. Frankfurtból jelentik ide, hogy a Frankfurter Zeitung nagy kerülő uton jelentést kapott Varsóból, a mely hírül hozza, hogy I. Miklós cár szobrát felrobbantották. A szobor Varsó főterén állott. 1830-ban emelték a szobrot I. Miklós cárnak a lengyel forradalom után a meghódított lengyelek.

Elsülyedt francia hadihajó.

Konstantinápoly, december 28. Egy arab újság közli, amely Post-Saidból jött, Jaffától husz kilométer távolságra a nagy viharban elsülyedni látott egy francia cirkálót. Még mielőtt a mentésre gondolni lehetett volna, a francia hadihajót elnyelték a hullámok. Másnap az idézett újság hírt kapott Kaifából, hogy ott a hullámok sok francia tengerész-sapkát sodortak partra, amelyeken ez a felírás ragyogott arany betűkkel: Admiral Charner.

Szunyogh Szabolcs meghalt.

Biharvármegyének nagy gyásza van. Az a válogatott erős gárda, amelynek tagjai az utóbbi évtizedekben irányították, vezették Biharvármegye politikai szereplését, hivatalos és társadalmi tevékenységét, elvesztette egyik erős oszlopát, egyik törhetetlen, szilárd meggyőződésű tagját: Szunyogh Szabolcs esztári nagybirtokost, aki vasárnap Budapesten meghalt.

A gyászhir vasárnap este érkezett Nagyváradra s általános részvétet keltett. És méltán, mert Biharvármegye egyik legkiválóbb fiát gyászolja Szunyogh Szabolcsban. Egyike volt azoknak a tősgyökeres gentryknek, akik már oly kevesen vannak s akik izzó magyarsággal éltek ennek az Istenáldotta földnek. Igazi tipikus magyar földes ur volt, nemcsak fiatalabb korában és élete delén, hanem élete végéig, szívében, gondolkodásában és tetteiben egyaránt. Nyíltszívűséggel párosult szikla-szilárd jellem.

Tevékeny és vezető részt vett a vármegye politikai, társadalmi mozgalmáiban s mint Tisza Kálmánnak feltétlen híve, minden utógondolat nélkül lelkes vezére volt a biharvármegyei szabadelvű-pártnak s később buzgó munkásságot fejtett ki a megyei munkapárt szervezése körül s évek óta mint ennek elnökét, vette őt körül a vármegye színe-java.

A vármegye közigazgatási életében szintén kivette részét a munkából, tekintélyének súlyával, széles körű tudásával s mint kitűnő gazdának, szava döntő volt a közigazgatási kérdésekben.

A vármegye törvényhatóságának nemcsak kiváló vezető tagja volt, de a törvényhatóság tagjainak szeretetét és tiszteletét is birta s egy-egy felszólalása alkalmával tünnetőleg ünnepelték. Igazgatósági tagja volt a Biharvármegyei Takarékpénztárnak.

Nagy tudását az irodalomban is gyü-

mölcsöztette s különösen mint publicista tett nagy szolgálatot pártjának. Egy időben főszerkesztője volt a nagyvárad Szabadságnak. Összeköttetését megtartotta továbbra is a Szabadsággal s még a mostani karácsonyi számban ő írta az ünnepi vezércikket a lapnak. Állandó publicistája volt az Igazmondó c. lapnak s magyaros cikkeivel igyekezett híveket szerezni a munkapárt politikájának. Egy igazi magyar szív és lélek elhunytát jelenti halála.

Amint a gyászhir megérkezett a vármegye házára az alispán kitűzte a gyászlobogót a székházra.

Csakhamar, még az esti órákban elterjedt a gyászhir Nagyváradon s a Biharvármegyei Casinóra és a Biharvármegyei Takarékpénztár épületére is kitűzték a fekete lobogót.

Szunyogh Szabolcs már régebb idő óta betegeskedett: torokbaj kínoztta, amely ellen a tenger mellékén keresett gyógyulást. Hónapokkal ezelőtt felköltözött Budapestre, leányához és vejéhez: Móricz Pál es. és kir. kamaráshoz. December közepe táján meghűtötte magát s erős influenza támadta meg különben is meggyengült szervezetét. Hiába volt az orvosok odaadó törekvése, a kiváló férfiú vasárnap kora délután leányának: Móricz Pálnak karjai között kiszenvedett.

Halálát előkelő rokonsága gyászolja: a Szunyogh, Beöthy, Miskolczy-családok. Dr. Beöthy László v. b. t. t., volt kereskedelmi miniszter és dr. Miskolczy Ferenc, Biharvármegye főispánja és Plathy Miklós nagybirtokos sógorai voltak. Egyik testvére: Szunyogh Lóránd nyug. anyakönyvi felügyelő alig pár héttel ezelőtt halt el.

Koporsóját öt gyermeke: Móricz Pálné leánya és fiai: ifj. Szunyogh Szabolcs birtokos, Szunyogh László mérnök-vállalkozó, Szunyogh Pál ügyvéd és Szunyogh Gáspár huszár százados, aki most a harctéren értesül atyja haláláról.

A temetés ma, kedden délután 3 órakor lesz Budapesten, a farkasréti temető halottas házából. A Nagyváradon lakó családtagok tegnap már felutaztak a temetésre a fővárosba.

Fráter Barna alispán vezetése alatt Biharvármegye küldöttségileg vesz részt a temetésen s koszorút helyez a ravatalra.

A biharvármegyei munkapárt képviselőiben Pally Lajos alelnök utazik fel a temetésre s leteszi a párt koszorúját nagyérdemű elnökük koporsójára.

Szunyogh Szabolcs a legelőkelőbb biharvármegyei családok egyikéből származott. 1849. április 14-én született. Edesapja Szunyogh Albert, edesanyja Erdőssy Zsuzsanna volt. Tanulmányait Debrecenben végezte, 1872-ben lépett Biharvármegye közigazgatásának szolgálatába. Mezőtelegden volt főszolgabíró, majd a tisztviselői pályától visszavonult s a politikai tevékenységnek szentelte magát. 1884-ben választották meg képviselőnek Hosszupályiban. A parlamentben a szabadelvű párthoz tartozott. Igen sokoldalú munkásságot fejtett ki, a pártban tehetségét sokra értékelték, itt Biharvármegyében pedig rövidesen vezérszerepet juttattak neki. A Szapáry féle téli választásokon a függetlenségi párt jelöltjével szemben néhány szónyi kisebbségben maradt, de 1887-ben megint

képviselővé választották a berettyóújfalui kerületben.

Később nem vállalt mandátumot, hanem visszavonult esztári birtokára s pompás mintagazdaságát fejlesztette. Mint gazda országos hírű volt s gazdasági kiállításokon nem egyszer nyert első díjat.

A biharvármegyei politikai életben azonban azontul is kiemelkedő tekintélye és súlyos szava volt. A „Szabadság” főszerkesztője volt. Már ezelőtt sűrűn irt cikkeket.

A nemzeti munkapárt megalakulásakor szerepelt ismét. Mandátumot nem akart vállalni, de amikor Beöthy László kereskedelemügyi miniszteri kinevezése után lemondott a biharvármegyei nemzeti munkapárt elnökségéről, a párt egyhangulag Szunyogh Szabolcsot választotta meg elnöké.

CSENDÉLET az ujfalusi zsidók közt

Sárfürdő a piac árkában. Megvert rabbi.

Karácsony másodnapján botrányos jelenet játszódott le Berettyóújfalun főutcáján. A megpöbbszentő esemény annál feltűnőbb volt, mert a szereplők éppen azt az időpontot választották ki a botrány végrehajtásához, amelyben a legtöbben jártak-keltek az utcán. A történet szenvedő hőse még most is ágyban fekvő beteg s valószínű, hogy néhány napig őrizni fogja a beteg-szobát.

A szenzációs dologról tudósítónk a következőket jelenti:

Berettyóújfaluban a régi rabbi halála után egyszerre felfordult a békés együttérzés s két pártra szakadtak a hitközség tagjai. Az eddig összetartó zsidóságot a rabbi választás kérdése bontotta meg. Az egyik párt Blum Ábrahámot akarta rabbinak, míg az ellenpárt élén Kepes Alberttel más jelöltet állított. A választás alkalmával Blum kisebbségben maradt. Ahelyett, hogy a pártok kibékültek volna, tovább is a legádázabb ellenségei maradtak egymásnak, Blum Ábrahám Berettyóújfaluból a felvidékre került, ahol rabbinak választották.

Most, hogy az orosz a felvidéken meglátogatott egy pár falut, Blum is a menekülőkhöz csatlakozott és Berettyóújfaluban telepedett meg. Karácsony első napján, néptelen este Blum is elment az ujfalusi zsidó templomba, ahol együtt volt jó barát és ellenség egyaránt. Mikor az imának vége volt Blum távozni akart s az ajtóban össetalálkozott Kepes Alberttel, aki elfeledve a régi haragot, békejebbot nyújtva Blumnak, köszönt.

Blum fogadta a köszönést, de nem fogadta el a békejebbot, hanem zsebredugott kézzel, ridegen megfordult s eltávozott. Szombat délelőtt ismét a templomba gyűltek a zsidók. Minden különösebb incidens nélkül ment végbe az isteni tisztelet. A templomi ájtatosságok után Blum gyanútlanul hagyta el a templomot. Mikor azonban a bejárat

Ujévi cukorka és csokoládé-vásár

Román karácsonyra nagy választék cukorkákban, Kugler, Gerbeaud, Bonbonok budapesti árakkal, ujévi cukorkákban óriási nagy választék.

ASZÓDI Kossuth-utczai fő és Rákóczi-uti csokoládékirály fióküzletébe.
Telefon sz. 635. Postai küldések naponta. Telefon sz. 635.

rácsos ajtóját betette maga mögött, egyszerre két hatalmas fiatal ember ugrott elébe s még mielőtt védekezhetett volna, már hatalmas ütlegek zúdultak rá. Blum eleinte megkísérelte távol tartani magától a támadókat, de azok erősebbek voltak s egy kettőre végeztek vele. A rabbi az ütésektől összeroskadott. Támadói azonban nem hagytak fel munkájukkal, hanem most már rugdosni kezdték a szerencsétlen rabbit.

Blum a járdáról az út melletti árokba esett, amely sárral, vízzel volt tele, úgy hogy a rabbi kaftánja alig látszott ki belőle. A botrányos jelenet természetesen nem történt meg a legnagyobb csendben s csakhamar egész tömeg verődött össze. A tömegben sok

zsidó volt, akik Blumot ahelyett, hogy védelmükbe vették volna, még brutálisabban bántalmazták, úgy hogy a szerencsétlen embert a szószoros értelemben megfűrésztették a jéghideg sárban, melynek nem épen tiszta levéből meglehetősen mennyiséget volt kénytelen lenyelni a megfulladásnak kitett ember.

Már-már végzetessé kezdett válni a helyzet, mikor épen oda érkeztek a katolikus templomból a hazafelé igyekvők, köztük néhány csendőr is. A keresztények aztán szétütötték a zsidó táborban és kimentették a kritikus helyzetben lévő rabbit.

Az eset óriási megbotránkozást idézett elő. A támadás két kezdeményezője: Kepes Albert fiai ellen megtették a feljelentést.

irtózatot tűzbe fogtuk a föld alatt lévő muszka hadat. Ez a tüzelés nem tartott sokáig, mert H. . . zászlóajparancsnok kiadta a parancsot:

— Roham!

Én a parancsnok mellett voltam, mikor a roham megkezdődött. Tisztán láttam a következő esetet. Egy őrmester tíz emberrel támadt az orosz rajvonat ellen, amelyben három gépfegyver is dolgozott. Az őrmester a lövésekből egy orosz századost, egy hadnagyot és két altisztet emelt ki. A két altiszt a parancsnokot megkérte, hogy engedje őket vissza, szívesen meghálálják, hoznak még át egy századot. A két altiszt el is ment és vasárnap dél felé ismét megérkezett. Nyolevanhat orosz katonát vezetett a két altiszt a magyar táborba. Sapkát lengetve, mosolyogva jöttek át az oroszok.

— Fenyvesvölgyön egyik főhadnagyunknak az volt a feladata, hogy kutassa fel vajjon a községben van-e orosz sereg és ha igen, milyen erős az. A főhadnagy két altiszt és még egy őrmester társaságában indult el. Minden akadály nélkül jutott el a faluig. A falu utcái néptelenek voltak, ami gyanút fogott a tisztnél, óvatosan haladt előre a kis csapattal. Mikor a falu közepére ért, a házak ablakaiban egymásután jelentek meg az orosz katona fejek. Az orosz katonák ijedten bámészkodtak a kis magyar csapaton. Pár percig egyik fél sem tudta, hogy mit csináljon. Végül is a főhadnagy szólalt meg.

— No! Gyertek ide! Nem lesz semmi bántódásotok!

És a muszkák lassan kezdtek elbujni rejtek helyeikből. Kétszázhatvan orosz katona jelent meg fegyveresen a főhadnagy előtt, aki három emberével a magyar táborba kísérte a muszkákat.

Pityóka helyett oroszot fogott a román baka.

Ugyancsak Fenyvesvölgy mellett történt, hogy egy este a mi táborunkból egy román baka kiszökött fegyver nélkül. Egyenesen a faluba ment, hogy onnan pityókát hozzon sütni. Nagy bünt követelt el. Fegyver nélkül nem szabad a tábort elhagyni. Alig egy óra múlva már vissza is jött a baka, még pedig pityóka nélkül. Fenyvesvölgyön ugyanis, mikor a falu egyik házába bekopogtatott, hogy ott pityókát kérjen, egyszerre öt orosz toppant elébe.

— Mit keresel te itt?

— Pityókát akarok vinni!

— Messze van ide a ti táborotok?

— Nincs az. Egy óra járás csupán.

— El vinnél minket oda?

— El én!

És ezzel se szó, se beszéd, a román katona fegyver nélkül öt oroszot kísért foglyul a magyar táborba. A dícséret helyett ugyan egy nyaklevest kapott a puska elhagyása miatt, de azért ő büszke volt, mert puska nélkül fogta el a muszkát.

Fenyvesvölgyről, mint tudjuk, csakhamar Uzsok felé törtek elő a mi seregeink, ebben már a fenti esetek szereplői nem vettek részt, mert meghülve kénytelenek voltak egyelőre pihenőre térni.

Hősi csaták az uzsoki szoros körül.

Öt hetes katonákkal harcol az orosz. Ötázáz magyar foglyot szabadítottak ki a honvédek.

— Saját tudósítónktól. —

Karácsony estéjén beteg, de lelkesedéstől hevülő katonákat hozott a vonat Váradra. Az ünnepre érkezett vendégek mind csupa hősök voltak, akiknek nagy részük volt a Kárpátokban vívott hősi csatákban. Nem fegyvertől sebesültek meg, hanem a nedves hideg talaj tette pár hétre harc képtelenné őket. Dacára hasgató fájdalmaiknak, mind pompás, jókedvű hősök ezek, akik kacagva beszélnek az orosz üldözésről, nehéz emberfeletti munkákról, amiket a honvédek végeztek.

— Nagyszerűen csinálták!

— Hát uram, minek jönnek erre a szent földre, amit őseink vére öntözött. Mi csak azt csináltuk, amit a hazánk parancsolt!

A takcsányi csata.

— Már másodszer kerültem fel az oroszok elleni harctérre. Az első nagyobb csata, amelyben résztvettem, Takcsány körül történt. Innen előző nap jelentették nekünk, hogy sok orosz van a községben. Előőrseink egy hadtestről tettek jelentést. A tábor maga a község körül volt, míg az orosz vezetés a községben volt elhelyezkedve. Mi észrevétlenül közelítettük meg a községet. Tüzereink pompás pozíciót foglaltak el s egyszerre kezdődött az ütközet. Az első gránát, ami az orosz táborba esapott, rettenetes pusztítást csinált. Az oroszok a faluba menekültek. Tüzereink precíz lövése az oroszok egész sorát pusztította el. Este parancsot kaptunk a rohamra. Három oldalról rohantunk a faluba. A muszkatábor fejvesztetten menekült. Zsákmányunk nagyszerű volt, 2000 orosz, két konyha, két ágyú jutott birtokunkba. A nehéz ágyukat sikerül az oroszoknak elszállítaniok. Mi az egész falun keresztül:

— Rajta! Rajta! kiállással üldöztük a muszkát. Kiállításaink közben egyszerre magyar szavakat hallottunk.

— Hurrá! Hurrá! Mintha valahonnan a pincéből jöttek volna a hangok. Nyomban megállott egy szakaszunk és a hang eredete után kutatott. Egy istállóba törtünk be. Ötázáz magyar baka rohant reánk. Sirtak a fiuk. A nyakunkba ugráltak s úgy örültek a

szabadulásnak. Elmondták, hogy már három napja nem kaptak enni. Az oroszok kisebb őrzőalakokkal fogdoszták össze az ötszáz katonát. Tény azonban, hogy velük nem nagyon éreztették azt a nagy humanizmust, amit szerte hirdetnek. A katonák mint a farkasok rohanták meg az orosz konyhákat s darabokban szedték ki a pompás főtt húst. Ezalatt mi tovább üldöztük az orosz Fenyvesvölgy felé. Másnap Takcsány környékén 600 orosz hullát találtunk. A magyarok részéről 12 halott volt.

Az orosz foglyok.

A mostani ütközetben elfogott oroszok egészen más képet adnak a győzhetetlen orosz hadseregről, mint szeptemberben. Takcsány körül például az elfogottak között voltak 42—50 éves emberek is. Sőt, ami legjellemzőbb, az egyik orosz katonától mikor megkérdeztük, hogy mióta katona, szinte sirva mondta:

— Öt hete vagyok katona és ebből már hármát a harctéren töltöttem. Kiképzésre tehát két hét maradt volna. Ez az a két hét azonban a felszereléssel és az utazással telt el. Odahaza mikor behívták őket, összefogták s mint egy nagy esordát a vágóhidra terelték.

— Nem is fél senki tőlünk, az orosz fegyver golyótól, csak a gépfegyvertől. Ha lehet, első feladatunknak tekintjük a gépfegyvereket elnémitani.

— Az orosz foglyok ellátása rossz. Főételt ritkán kapnak. Rendesen nyers húst osztanak ki közöttük és azt a katonák maguk főzik meg, ha mi engedjük. . .

— Ezzel a hadsereggel nem sokra mennek. A legénység nem szívesen harcol és ha teheti, megadja magát. Akárhányszor megtörténik, hogy a lóárkok tele vannak orosz lövedékekkel, amit a katonák dobáltak el.

A fenyvesvölgy körüli harcok.

Takcsányból Nagybereznán felfejlődve, mindenütt nyomom követtük a muszkát. Itt az orosz tábornak sikerült tábort ütni és elszáncolni magát. Mi is állást foglaltunk s

A Katholikus Kör sétatangversenye.

Vasárnap este 5 órakor tartotta meg a Katholikus Kör első sétatangversenyét, még pedig kiváló sikerrel.

A Katholikus Kör által most vasárnap megkezdett sétatangverseny sorozat méltó felújítása lesz a régi nagyvárad sétatangversenyek fényes sikerének. Rendkívül nagy jelentőségük van ezeknek a sétatangversenyeknek, a közönség izlésének fejlesztése szempontjából. A klasszikus zene szinte észrevétlenül terjed és hódít így szélesebb rétegekben és a közönség hozzászólik, hogy a klasszikus zene legszebb termékeivel megismerkedjék. Természetesen ez csak úgy lehetséges, mint a hogy a honvédeknek kitűnő karmestere Scharf Károly az első sétatangverseny műsorát egybeállított: hogy tudniillik a klasszikus zeneművek váltakoztak a könnyebb fajta zene termékeivel.

És még egyet tegyünk hozzá: a zene népszerűsítésére legalkalmasabb Nagyváradon a honvédeknek. A háborúval járó rázkódtatások a honvédeknek sem hagyták érintetlenül, mindazonáltal oly kiváló klasszikus tökéletességű előadást tudnak produkálni, hogy a legmagasabb igényeket kielégíti.

Külön vonzóereje volt a vasárnapi sétatangversenynek Belezny Boróka hegedű-jétéka. Hubay Kremonai hegedűséből egy hegehüszlőt adott elő, azonfelül Alard Tyrolennejét, mindkettőt a honvédeknek kísérete mellett. Nehéz feladata volt Belezny Borókának, de bámulatos sikerrel oldotta meg. Belezny Boróka született hegedűművész, aki nemcsak művészi technikával, hanem az előadott zenemű szellemének teljes átértésével lép a dobogóra. Abszolút biztos játéka épp annyira meglepő, mint az előadás művészi színezése. A közönség viharos tapsokkal jutalmazta meg a bájos művésznőt, a kinek játékában nagy sikerű fellépése után bizonyosan többször is lesz alkalma ezután a közönségnek gyönyörködni.

Valamennyi műsorszám kielégítette a legmagasabb művészi igényeket is és a közönség érdeklődéssel várja a legközelebbi sétatangversenyt. Néhaj Belopotoczky Kálmán nagyszerű alkotása, a Katholikus Kör pompás akusztikájú Szent László terme végre megadta a lehetőséget arra, hogy Nagyvárad közönsége állandó zenei művelésben részesülhessen. A sétatangversenyek tiszta jövedelmét a Kör a Vörös-Kereszt Egyletnek adja és így, aki a sétatangversenyeket látogatja, a 40 filléres belépti díj mellett nemcsak saját zenei ismereteit gazdagítja, hanem a Vörös-Kereszt Egylet gyönyörű munkáján is segít.

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hádsegélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

Népfelkelők jelentkezése.

A mulasztókat büntetik.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 18616—1914. eln. számú körrendelete folytán közhírré teszem, hogy mindazoknak a népfelkelésre kötelezetteknek, akik a népfelkelési bemutató szemlére behívtak és a szemlén meg nem jelentek, ebbeli mulasztásuk amennyiben nem vétlen vagyis azt elfogadhatóan igazolni nem képesek az 1890. évi XXI. t.-c. 4. §-ában meghatározott büntető rendelkezések alá esik, amely szerint a mulasztás vétség, ha azonban a mulasztás 8 napnál tovább tart, a cselekmény büntetett képez. A vétség büntetése egy hónaptól három hónapig terjedő fogság a büntetett: hat hónaptól két évig terjedő börtön.

A mulasztók felelősségre vonatása céljából a honvédelmi miniszter ur elrendelte, hogy mindazok a népfelkelésre kötelezettek, akik összeírás végett nem jelentek, valamint azok, akik összeíratk, de a népfelkelési bemutató szemlén meg nem jelentek, jegyzőkönyvileg kihallgattassanak arra nézve, hogy az összeírásra, illetőleg a bemutató szemlére történt behívásnak miért nem tettek eleget? Azokkal az összeírt népfelkelésre kötelezettekkel szemben pedig, akik távollét, vagy más ok miatt jegyzőkönyvi kihallgatás végett elő nem állíthatók, a nyomozás folyamatba tétessek és feltalálásuk esetén jegyzőkönyvi kihallgatásuk iránt a szükséges intézkedések fogantatásának.

A kipuhalt népfelkelésre kötelezettek 1915. évi január hó 4. és 5. én, valamint január hó 25-én és 26. án tartandó népfelkelési utóbemutató szemlére ezennel behívatnak.

Azok a kipuhalt népfelkelésre kötelezettek, akik a fentebb kitűzött utóbemutató szemlére 1915. évi január hó 26. ig elővezethetők nem lesznek, megvizsgálás és azonnal való bemutatás végett haladéktalanul a honvédekhezítő parancsnoksághoz fognak elővezettetni.

Mindezekből kifolyólag felhívom azon népfelkelésre kötelezettek, akik összeírás végett ezideig még nem jelentek, valamint azokat, a kik összeíratk ugyan, de a népfelkelési bemutató szemlén meg nem jelentek, hogy jegyzőkönyvi kihallgatásuk végett legkésőbb 1915. évi január 3-ig a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 32. számú szoba) annyival is inkább jelentkezzenek, mert a ki az előző szemlé-ről való elmaradását kellőképpen igazolni nem tudja, azzal szemben a büntető eljárás haladéktalanul meg fog indíttatni.

Nagyvárad, 1914. december 27.

Eleméry Ferencz,
katonai ügyi tanácsnok.

HIREK

Székely István — praelátus.

A nagyvárad egyházmegyének ezt az irodalmi és tudományos érdemekben oly kiváló tagját, a budapesti egyetemnek volt Rector-Magnificusát: Dr Székely István ny. r. egyetemi tanárt és udvari tanácsost — mint örömmel értesülünk — méltó nagy kitüntetés érte.

Ugyanis XV. Benedek pápa Ő Szentsége — megyéspüspökünk gr. Széchényi Miklós előterjesztésére — őt házi főpapjai sorába igattta, pápai praelátussá nevezte ki.

Ő Szentségének erről szóló kéz-

irata Karácsonykor érkezett meg a püspöki udvarba s erről az ünnepek alkalmából éppen Nagyváradon tartózkodó tudóst Széchényi püspök nyomban értesítette, mire barátai, rokonai és tisztelői elhalmozták őt üdvözlésekkel.

Az új pápai főpap, — aki Nagyváradon született — büszkesége a nagyvárad klérusnak és disze a hazai hittani és bölcseleti tudományosságának. A szentírásban és a bölcselettudomány körébe vágó művei nagy nyeresége hazai tudományos irodalmunknak, két nagy latin nyelven írt munkája (Hermerentica és a Bibliotheca Apocrypha) pedig tekintélyes hírnevet szerzett neki a külföldi szakirodalomban is.

Tudományos érdemei elismerésül az egyetem már régebben Rector-Magnificussá választotta, Ő Felső udvari tanácsosai sorába emelte, a tanügyi kormány pedig a közoktatási tanács tagjává és egyik előadójává nevezte ki.

Őszintén örvendünk, hogy most a legmagasabb egyházi fórum nyújtotta neki az elismerés palmáját s kívánjuk, hogy új magas méltóságában új érdemekkel gazdagíthassa az eddigiek sorozatát, legyen sokáig disze az egyházmegyének, büszkesége a hazai tudományosságának.

* Melegruhát a katonáknak.

Nagyvárad város közönsége nevében a városi tanács a cs. és kir. 37-ik gyalogezrednek, mint a városi házi ezredének, ugyisintén a nagyvárad 4-ik honvéd gyalogezred haretéren levő legénysége részére 1915. január hó 1-ső napjaiban nagyobb mennyiségű téli keztyűt és meleg téli kapcát fog küldeni. Ebből az alkalomból azzal a kérelemmel fordulok Nagyvárad város közönségéhez és különösen Nagyvárad város kereskedőihöz, hogy a város közönsége ezen küldeményeihez, amennyiben hasonló adományokkal hozzájárulni sziveskednének, ezen ajándékok is egyidőben elküldhetők volnának. Ugyanezért kérem azokat, akik már meleg keztyű, meleg lábvédő vagy meleg alsóruhát nélkülözhetnek, ezen adományukat a haretéren küzdő fiaink és testvéreink részére a város polgármesteri hivatalához 1915. évi január 1-ig eljuttatni kegyeskedjenek; amikor is azokat a fenti célra együtt legkönnyebben eljuttathatom. Nagyvárad, 1914. december hó 24. Rimler Károly polgármester.

* Dr Molnár Kálmán főhadnagy

lett. Dr Molnár Kálmán tart. hadnagy, aki most is a körülzárt Przemyslben van, tart. főhadnaggyá lépett elő. Dr Molnár Kálmán fia dr Molnár Imre nyug. jogakadémiai tanárnak, szintén jogakadémiai tanár az egri lyceumon. Ő a szerkesztője a Przemyslben megjelenő Tábori Ujságnak, melynek egyes számain lapunk állította közszemlére annak idején s mely lapok országos feltűnést keltek.

*** A Népszövetségi Hitelszövetkezet** január elsején harmadik évtársulatát nyitja meg. A Népszövetségi Hitelszövetkezet missziót tölt be abban a társadalmi körben, melynek zömét a középpolgárság teszi. A háboru rettenetes csapás nemcsak az ország fizikai erejére, hanem főként gazdasági erejére. A háboru rettenetes pusztítást okoz a tőkében is. Az országnak ezt az elpusztult tőkéjét nem lehet majd a hadisareból fedezni, mert egy háborunak a költségei sohasem a hadisareból teltek ki. Ezt a költséget magának az országnak kell megtakarékoskodnia, tehát itt csak fokozott takarékoság segít. Ezt a fokozott takarékoságot szolgálja a Népszövetségi Hitelszövetkezet abban a társadalmi körben, melynek tagjai legjobban rá vannak utalva, hogy megtakarított tőkéik által biztosítsák megélhetésüket aggkorukra. Ezekben a nehéz időkben takarékoskodni nehéz, de most legnagyobb szükség is van rá, már csak azért is, mert a pénz értéke a háboru után sokkal nagyobb lesz s az ingatlanok értéke leszál. Tehát a legnagyobb takarékoság szükséges a jövő érdekében is. A takarékoságot fokozni pedig csak így lehet a Hitelszövetkezett révén. Mert aki arra számít, hogy feleslegét fogja félrerakni, az sohasem tesz félre semmit. De így, ha heti befizetésekre kötelezi magát, akkor a befizetések idején csak megszerzi a befizetési összeget s így tőkéje lesz, míg enélkül sohasem tett volna félre semmit. A Hitelszövetkezet az intézményes a kötelező takarékoság.

*** Tüzérönkéntesek tisztvi vizsgálója.** A nagyváradi 8. honvédtüzérezred e. é. önkénteseinek tegnap volt a tisztvi vizsgálója s a 17 önkéntes közül 16 sikerrel tette le a vizsga elméleti részét, kiket azonnal hadapródjelölt tüzemestereknek léptettek elő a következő rangsorral: dr. Vida Péter, Orthmayr Sándor, Kovács Gyula, Gorove Jenő, dr. Szalkay Antal, Dombó Béla, Gyenge Gyula, Tass György, Gerlisteanu Mózes, Novák János, dr. Schwartz Andor, Karda Gyula, Czintos Zoltán, Barboes Frigyes és Pajor Antal. A gyakorlati vizsga január hó végén lesz, mely után fentnevezettek hadapródokká lépnek elő. A szép sikerért elsősorban Gyalokay Jenő századost, az önkéntes iskola parancsnokát s a váradiak oly kedves ismerősét illeti a dicséret oroszán része.

*** Az Általános Takarékpénztár új igazgatósági elnöke.** Az Általános Takarékpénztár részvénytársaság folyó hó 26-án tartott igazgatósági ülésében töltötte be a Bordé Ferenc elhalálása által megüresedett igazgatósági elnöki állást. Az igazgatóság, melynek ülését dr. Adorján Ármán helyettes elnök vezette, az elnöki tisztségre Werner Kálmán megyei árvaszei elnököt választotta meg, aki az Általános Takarékpénztár igazgatóságának már évek óta buzgó és érdemes tagja volt.

*** Jótékonycéu előadás Gádoroson.** Szép sikerrel végződött pásztorjátékot rendezett december 26-án este Gádoroson Nyiri István plebános, mely alkalommal oly nagy számmal jelentek meg a környékbeli lakosok, hogy a közönséget nem volt képes befogadni a különben elég tágas helyiség. Közkívánatra még kétszer kell megismételni a pásztorjátékot, január 1-én és január 6-án. Az előadás értékét nagyban

emelték a Bartha Mariska tanítónő által két hangra betanított énekek, melyeket a közönség gyönyörködtetésére dicséretes ügyességgel megismételve énekeltek el a Kovács Iluska izlését dicsérő ruhákban felöltözött éneklő angyalok. A pásztorjátékban eddig begyűlt 250 kor. A tiszta jövedelemből 100 koronát az orosházi, 100 koronát a nagyszénási Vörös-Kereszt Egyletnek, 50 koronát a nagyváradi Szent Vince-intézetnek küld a rendező háborus célokra.

*** Herman Ottó halála.** Nagy gyász borult a magyar tudományra: egyik leghatalmasabb oszlopa, Herman Ottó, kiváló természettudós és író vasárnap hajnalban hirtelen elhunyt. Alig van ember, aki a Herman Ottó nevét nem hallotta volna. Már a kisiskolás gyermek is olvassa az ő tipikus leírásait, amelyekben megelevenedik előttünk a magyar halászkunyhók vidéke, az erdők rejtekét felveri a madarak rikácsolása s szinte magunk előtt látjuk a pásztorok mozgalmasságát. Volt ő hírlapíró, tekintélyes állást foglalt el a politika terén, de a legnagyobb sikereket mégis mint tudós és író aratta. E téren az ő érdemei örökéletűek, mert művei nemcsak mint szakmunkák kiválóak, hanem mint az írásművészet ragyogó alkotásai felemelik őt a magyar Helikon alakjai közé. Halálát nemcsak a tudós világ, hanem az egész nemzet osztatlan részvéte kíséri.

*** Vetítő-est a Katholikus Körben.** Ismét aktuális téma lesz a Kath. Körmai vetítő-estéjén, az előadás tárgya: Konstantinápoly. A török birodalom fővárosáról dr. Pataky Arnold theologiai tanár fog vetített képekkel kísért előadást tartani. Az előadás este 5 órakor kezdődik.

*** Újévi köszöntések megváltása.** Újévi üdvözlések megváltása címen Borostyánkői János áll. isk. igazgató 2 koronát küldött a szerkesztőségünkbe a hadbavonultak családtagjai segélyére. Rendelteségi helyére juttatjuk.

*** A Kath. Népszövetség idei naptára** megérkezett. Sziveskedjenek a csoportvezetők a Népszövetségi Otthon gondnokától átvenni.

*** Betörés a színházi irodába.** Kellemetlen látogatója volt tegnap éjjel a színházi irodának. Valami benfentes egyén tudomást szerezhetett arról, hogy az igazgató az irodában helyezte el azon összeget, amellyel ma reggel akarta a tagokat kielégíteni és kapva a kedvező alkalmon, betört a színházi irodába. A betörő először a titkári szobába hatolt be és itt felfeszítette az íróasztal fiókját. Itt azonban csak 91 koronát talált, amelyet magához is vett. További kutatásának, úgy látszik több eredménye nem volt, mert már az igazgatói szoba ajtaját akarta felfeszíteni. A Wertheimzárt azonban nem tudta kinyitni. Mivel minden áron az óhajtott pénzösszeg birtokába akart jutni, kívülről próbálta meg a behatolást. Azonban az igazgatói irodába nyíló ablakot sem tudta kinyitni. A betörő hiábavaló fáradozás után megugrott. A színház igazgatósága a rendőrségen feljelentést tett az ismeretlen betörő ellen.

*** Hősi halál.** Telegdy Károly Kis-szántó község tanítója, akit az északi harc-terén vitézségeért zászlóssá léptettek elő, Kispolány, zempléni községben súlyos sebet

kapott és meghalt. A fiatal tanító néhány nap előtt még levelet irt haza tanító szüleinek amelyben előléptetéséről irt örvendő sorokat.

*** Sebesült katonák karácsonya ünnepélye a m. kir. Bábaképző intézetben.** A bábaképző intézetben létesített kiegészítő katonai kórházban ápolt 46 sebesült katona részére az intézetet vezető dr. Konrád Jenő igazgató-tanár, dr. Konrád Márk kir. tan. neje, dr. Szalidts Károly min. tanácsos neje és Csatóry Józsefné urnők rendeztek imponáns ünnepélyt a sebesültek ápolásánál közreműködő: özv. Vikol Istvánné, Vuicskics Aranka, Bródy Fanny, Szőke Berta, Grünfeld Ignác, Sandburg Lilli és Grósz Ilona önkéntes Vörös-Keresztes ápolónők lelkes, buzgó közbenjárásával. A karácsonyi ünnepélyhez a következő nemes szívű adakozók járultak: dr. Konrád Jenő részéről 40 korona készpénz, 1 karácsonyfa édességekkel felszerelve, 100 drb szivar, 1000 drb cigaretta, 2 klg. ementali sajt. Dr. Konrád Márkné részéről: 20 korona készpénz, 20 liter bor, 300 drb cigaretta. Dr. Szalidts Károlyné részéről: 10 doboz 1 klg. sulyu vegyes compot, 5 kilogramm cukor, 2 kilogramm teasütemény, 2 liter rum, fél kilogramm tea. Csatóry Józsefné részéről: 1 drb karácsonyfa szivarral és egyéb apróságokkal felszerelve, 30 liter égett bor, 8 drb diós és mákos nagy kifli, 46 drb kuglóf, 1 nagy kosár alma, 250 drb cigaretta. Vuicskics Aranka 48 drb kalácsot. Markovics Antalné Inádról 1 nagy kosár almát, Weinberger Lajosné diós és mákos patkókat és nagymennyiségű cigarettát adományozott. Ezekon kívül a Jobbkéz részéről érkezett 1 drb karácsonyfa, édességekkel együtt, melyet Vuicskics Zoltánné és özv. Lukács Gusztávné urnők, valamint a fentebb említett önkéntes Vörös-Keresztes ápolónők szorgos kezei díszítettek fel és minden egyes sebesült részére egy zacskóval átalakított minden jóval és hasznos tárggyal telt zsebke. Az ünnepély az ünnep előestéjén délután 3 órakor vette kezdetét. Minden kórteremben 1-1 gazdagon megrakott karácsonyfa csillogott, az asztalon pedig pompás kalácsok, sütemények, édességek, alma, stb. voltak felhalmozva. — A Kazinczy Mariska tanítónő vezetése alatt felvonult növendékek közül bájos fehér ruhás lánykák szavaltak alkalmi verseket a sebesült vitéz katonákhoz. Majd dr. Konrád Jenő ig. tanár mondott lélekemelő beszédet, melyben a hadsereg vitéz magatartását emelte ki s buzditotta a jelen volt sebesülteket, hogy továbbra is hasonló lelkesedéssel, bátorsággal és kitartással küzdjenek az ellenséggel szemben, hön szeretett hazánkért. A sebesült katonákat mélyen megindította a szép beszéd s mindnyájuk nevében Dóczy őrmester mondott keresetlen szavakban, szívből jövő hálás köszönetet az adakozóknak s különösen kiemelte elismerésüket és hálájukat azon gyöngéd és szeretetteljes ápolásért, amelyben dr. Konrád Jenő igazgató-tanár, valamint az önkéntes Vörös-Keresztes ápolónők részesítették és így módon nagy enyhülést nyertek fájdalmuk csillapítására és gyors felgyógyulásuk vált lehetővé. Ezek után kezdetét vette az ajándékok kiosztása, majd követte a pompás meleg karácsonyesti vacsora. A bábaképző-intézet igazgatósága ez uton mond hálás köszönetet mindazon nemes szívű urnőknek, valamint a Jobbkéz Egyesületnek, akik adományaikkal a szépen sikerült karácsonyi ünnepélyhez hozzájárultak.

*** A Népszövetségi Hitelszövetkezetben a legközelebbi befizetés** Ö. év utolsó napjára esik. Erre való tekintettel befizetést délelőtt is lehet teljesíteni, mert d. u. csak 4 óráig lesz hivatal. Akiknél III. évtársulati gyűjtő-ív van, sziveskedjenek vele elszámolni. Lehet mindennap d. e. 8-12 ig, d. u. 3-6-ig.

* **Gajzágó Béla kitüntetése.** Ófelsége a király dr. Gajzágó Béla volt nagyváradi táblai elnöknek nyugalomba vonulása alkalmából, érdemeinek elismerésül a II-od osztályú vaskorona rendet adományozta díjmentesen.

* **Honvédség karácsonya Debrecenben.** Gyönyörű karácsonyi ünnepély folyt le a debreceni 3-ik honvéd gyalogezred legénysége előtt. Csütörtökön délután fél 4 órakor kezdődött az ünnepély, az összes otthon levő tisztek és hozzátartozóik jelenlétében. Nagyszámmal jelentek meg a katonák hozzátartozói és a polgárok közül is számosan. Fél 4 órakor gyülekeztek a századok, külön-külön felállítva a pótszázadok, menetszázadok és a népfelkelők szintén kétrészből. A laktanya udvarán 3 méter magas gyönyörűen feldíszített karácsonyfa díszelgett, mellette 4 asztal zsufolásig megpakva karácsonyi ajándékokkal, mind egyesomagba pakolva, melyet négyszögben állt körül a legénység. A karácsonyfa körül a tisztek hozzátartozói és a város intelligenciája állt. 5 órakor Kovács István százados, zászlóaljparancsnok „Vigyázz”-t vezényelt és hazafias beszédet mondott a legénységnek, buzdította őket a haza és királyunk szeretetére, hogy most mi a katona kötelessége, mikor az ellenség ellenünk fegyvert fogott. Oriási éljenzés tört ki Kovács százados beszédére. Utána az önkéntesekből alakult dalárda a Himnuszt énekelte el, melyet az egész ezred csendesen kísért. Ezután még Balthazar szuperintendens tartott beszédet az ünnepély jelentőségéről. A szótart elnéklése zárta be az ünnepélyt, melyre a karácsonyfa kigyuladt és megkezdődött az ajándékok kiosztása. Mindenki kapott egy karácsonyi csomagot. Volt abban: dohány, szivar, csokoládé, szappan, lábszárvédő, zsebkendő, stb.

* **Adományok a hadbavonult családjaik részére.** Andrányi Károly és Fiai 500, özv. Leiner Lajosné 10, dr. Konrád Márk 50 korona. Dobos Mária gyűjtése: Szabó Ferencné, Dobos Mária, Sarkadi László, Szabó Miklós, Buzáth M. és M. 1-1, Glück A. —60, Tem Ferenc —50, N. N. —30, Rottenberg Sándor —40, Buchter Mimi és Buchter Károly —25—25, B. M., Lőrinc József —20—20. Összesen 7 korona 70 fillér. Mindössze 567 korona 70 fillér. A katonák karácsonyi ajándékára Nádányi Jenő a Nagyvárad utján 40 korona.

* **Elcserélt esernyő.** A Kath. Kör vasárnapi sítahangversenyén valaki tévedésből elcserélt egy női esernyőt; a másét vitte el, magáét ott hagyta. A Kör ruhátárosa kéri az illetőt, sziveskedjék a kicserélt esernyőt visszahozni s a sajátját átvenni.

* **Felülfizetések.** A Kath. Kör által a Vörös-Kereszt javára a helybeli m. kir. honvédszolgálat közreműködésével folyó hó 27-én rendezett hangversenyen felülfizettek: Gabrielly Lajos apátkanonok 10 kor. Székely Gyula szolgálaton kívüli tartalékos hadnagy 10 kor. Többen 9 kor 62 fillér összesen 29 kor. 62 fillér.

* **Lóosztályozás.** A m. kir. honvédelmi miniszter ur t. évi dec. 13 án kelt 19720-1914. évi. számú körrendeletével az összes állítási járások lovainak újabb osztályozását rendelte el az 1912. évi LXIX. t.-c. 4. §-a alapján. Felhívom ennél fogva mindazokat, akiknek birtokában ló, öszvér, öszvérszamar, szamar van, hogy azoknak számát és nemét, valamint a lovaikhoz tartozó mállás állat felszereléseket a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 32 sz. szoba) az 1914. évi december hó 25-től 1915. évi január 1-ig terjedő 7 nap alatt a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentsék be. A bejelentést írásban a katonai ügyosztálynál ingyen kiszolgáltató bejelentő lapon kell megtenni. Ez alkalommal nem kell be-

jelenteni a járműveket (hintó, szekér) miért is a bejelentési lap rovatai közül csak az 1-6. és 15. rovatok lesznek kitöltendőek. Nem kell bejelenteni a következő lovakat: a) az Ófelsége és a királyi ház udvartartásához tartozó lovakat; b) A nemzetközi jog értelmében területenkivüliséget élvezők személyes használatára szolgáló lovakat; c) a fegyveres erőhöz tartozó egyéneknek annyi lovat, ahányat mozgósításkor tartani kötelesek; d) a rendőrséghez tartozóknak szolgálatauk teljesítéséhez szükségelt lovakat; e) az udvari és állami ménés intézeteknek, állami méneseknek, mén és esikó telepeknek: tenyész és gazdasági lovakat; f) a kincstár tulajdonában levő lovakat. Aki a lovak és mállás állatfelszerelések bejelentése tekintetében fenálló törvényes rendelkezéseknek nem tesz eleget: kihágást követ és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetettetik. Kelt Nagyvárad, 1914. december hó 22. Eleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

x **Családi rum** vaniliával vagy anánással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Saját termésű boraim** kimérését megkezdtem Alapi-utca 1. sz.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű MARMAT TEJ CRÈME és hozzávaló Borax szappan** kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon 13-02

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmak
és Hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kaphatók.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7-B. Telefon 13-02.

**A legszebb
kézimunkák**
Tátray cégnél
Rákóczy-ut 4. Telefon 783.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szelét két Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvekre és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák d. e. 9-től 12-ig.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacs-vay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x **Kiadó lakások.** Szacs-vay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel t. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

A HÁBORU

sok minden, értéknek kikürtölt jelszó ürességét bebizonyította. Vezérekedésre vágyó alakok egyszerre elhallgattak, nagyhangon nemzetközieskedő lapok hirtelen más hangneme tértek át s a velük született gyűlölködésüknek legfeljebb a sorok közt, meglapulva próbálnak kifejezést adni.

Olyan időt élünk, a mikor bebizonyosodik, melyik érték igazi, melyik hamis.

A keresztény sajtó

az egyedüli, melynek nem kellett egy jöttát sem igazítani sem elvein, sem nyilvános hitvallomásán. A krisztusi igazságok igazok maradnak a béke csöndes munkájában éppen úgy, mint az ágyuk döngése közepett. Ezekben az igazságokban birja létének alapját a

TISZÁNTÚL

is, Biharmegye és Nagyvárad keresztény napilapja. Elveikért küzdöttünk és küzdünk tovább is: a keresztény Magyarországért, a keresztény magyar népért. Meggyőződésünk, és ezt minden nap jobban igazolja, hogy Magyarország a háboruban csak mint keresztény ország győzhet, a békében csak mint keresztény ország boldogulhat.

Ezeket az eszméket szolgáljuk háboruban és békében egyforma meggyőződéssel és lelkesedéssel, támaszkodva közönségünk egyre növekvő, lelkes, igaz, meggyőződéses táborára.

Az új év előtt kérjük közönségünket, támogassa és **terjessze** lapunkat egyre szélesebb körben.

A keresztény sajtó támogatása biztos megalapozása a keresztény Magyarországnak.

SZÍNHÁZ

A moztündér. Ha a színlapon „nagy ujdonságnak” hirdetett Moztündért az ember végignézi, hát meggyőződik róla, hogy a színlap igazat mond. Az ujdonság valóban nagy. Hosszu tudniillik. Tizenegy óra felé van vége, pedig a mi az értékét illeti, hamarabb is be lehetne fejezni. Legtöbbet érnek benne a tréfák, a szójátékok, de ezek nem a szerzők, valami Okonovszki és Freund

nevü ismeretlen tettesek érdeme, hanem a fordítóé, Mérei Adolfé. Igaz ugyan, hogy Adolf nem lenne Adolf, ha a szójátékok közé a Lipótváros előtt oly kedves malacságok közül egy néhányat el nem helyezne. A zenét is ismeretlen tettes követte el: Winterfeld János. Eddig még nem perelte senki szerzői jog címén, mert az ismerős dalunk a gyengébbek közül kerültek. Itt-ott mégis néha felecsillan valami nyoma jobbenének is, ezt az igazság kedvéért el kell ismernünk. Ha pedig az igazságnál tartunk, hát akkor el kell ismernünk azt is, hogy az előadás százszorosan felülmulta az új operett értékét. Az előadásért magáért érdemes a darabot végignézni. A fordító által közbeszórt tréfák, valamint a pazar előadás fent tudják tartani az érdeklődést három órán át is. A címszerepben Görög Olga nemcsak szépen énekelt (ez nála természetes), hanem jól meg is játszotta szerepét. Táncai kevésbé sikerültek, ellenben öltözékei igazán pompásak voltak. Szép sikere volt Vigh Mancinak is.

A komikus elemet Leóvey és Tompa vitték az operettbe, igazán pazarul ötletes, finom komikummal kidolgozott alakításokkal. Medgyaszai és P. Pintér Margit is elsőrangú alakításokkal járultak a sikerhez, melyben egyaránt része van valamennyi szereplőnek.

A darab hatását egyes hölgszereplők — neveket nem említünk — a minél mélyebben kivágott ruhákkal is igyekeztek fokozni, kivált a karzat előtt. Lehet különben, hogy a háborus időkre való tekintettel kívántak a ruhával spórolni. Ne firtassuk, elég az, hogy a „nesze semmi fogd meg jól” kosztümök tulzása talán még sem egészen a színművészethez illő.

IRODALOM

Harctéri ima.

Édes jó Istenem, Hozzád fohászokdom
Mentsd meg életemet borzalmas utamon.
Halált osztunk s kapunk ezrével pusztulunk,
Mégis Hozzád küldjük esedéklő szavunk.

Nem ami életünk, amit mi úgy féltünk
Gyermekeink atyja szállna sirba velünk
Ártatlan angyalid kiméld meg óh Isten,
Legyen akarod mindörökké Ámen.

Harcmező, 1914. dec. 14.

Bodó László,
cs. és kir. hadnagy.

Katona versek. Megemlékeztünk már Szepessy László „Virágos vonattól a Vörös-Kereztésig” című kötetéről, melyet oly nagy tetszéssel fogadott a közönség, hogy rövid idő alatt a 3-ik kiadása vált szükségessé. A népszerű költőnek karácsonykor újabb kötete jelent meg „Katona versek” címmel. Szepessy László a szerbiai harctéren nyert sebéből kiépülvén ismét a esataterre sietett és onnan hazaküldözgetett újabb verseit felesége rendezte sajtó alá. A hat ivre terjedő kötet ára 1 K. Megrendelhető Szepessy Lászlóné címén Vácott, Báthory-utca 1. sz.

SZERKESZTOI PÓSTA.

B. F. Nem közölhető.

B. Z. Dettó.

Legujabb táviratok.

Visszavert orosz támadások.

Budapest, december 28. (Főhadiszállásról.) Duklo-szorostól északra csapataink az oroszok támadása előtt a kárpáti hegytarajhoz közelebb fekvő állásokba tértek ki. A Biala és Dunajec között Zaklitintól északkeletre fekvő területen az ellenségnek igen heves támadásait visszavertük. Az északkeleti harctéren arcvonalunkon egyéb jelentősebb esemény nem történt. — Délen egyes határszéli esatározásoktól eltekintve teljes nyugalom uralkodott. A szerbek a zimonyi hidat ismét felrobbantották. Höfer, altábornagy.

Nikolajevics kancsukával veri az orosz tisztet.

Koppenhága, december 28. A dán lapoknak az orosz főhadiszállásról szenzációs dolgokat irnak. Ezek szerint Nikolajevics nagyherceg kancsukával bántalmazza tisztjeit és néhányat közülök agyon is lött.

A francia hadügyminiszter Párisban.

Páris, december 28. A hadügyminiszter január 7-én visszatér Párisba, ha csak az események alakulása meg nem akadályozza.

Nancy bombázása.

Berlin, december 28. Ma reggel fél nyolc órakor Nancy felett megjelent egy Zeppelin és 14 bombát dobott le a városra. Két ember meghalt.

A németek győzelmei.

Berlin, december 28. Nagy főhadiszállás jelenti: Neuportnál az ellenség támadási kísérleteit minden siker nélkül ismételte meg. Közben a tenger felől tüzeléssel támogatták, mely nekünk kárt nem okozott, de Westende néhány lakosát megölte és megsebezte. Meghíusult az ellenségnek Saint Genge majorcuan ellen intézett egy támadása is, amelyet hivatalos közleményekben birtokában levőnek tüntetett. Yperntől délre elfoglaltunk egy ellenséges lövészárkot, mely alkalommal néhány tucat fogoly futott kezeinkre. Arrastól északnyugatra az ellenségnek több erősebb támadását visszavertük. Werduntól délkeletre szintén minden eredmény nélkül ismételte meg támadásait. Az ellenség ép oly kevés eredményt ért el ama törekvésében, hogy Sennheimdtől nyugatra fekvő ama magaslatot, melyért tegnap küzdelem folyt, visszahódítsa. Keleti hadszínterről jelentik, hogy Kelet-Poroszországban és Lengyelországban a Visztulától északra fekvő területről nincs semmi ujság. Visztula balpartján támadásaink a kedvezőtlen időjárás ellenére is tovább fejlődnek. (Min. sajtóosztálya.)

Az oroszok bevallják a németek győzelmeit.

Berlin, dec. 28. Pétervári levelező jelentése szerint. Az orosz vezérkar jelentése mindenféle kellemetlenül hatott. A nagy harcokról Nikolajevics nem titkolja a németek győzelmét. Az orosz sereg ma már 30 kilométerre van, ami igen jelentékeny, mert ha az oroszok Krakkót veszélyeztetik, akkor Varsó eleste sem fontos. A németek Sochaczewnél erősen nyomják az orosz centrumot, mert egyik szárnyát már Pilicóig hajtották hátra.

Európából nem kértek japán katonákat.

Rotterdam, dec. 28. (Tud. táv.) Tokióból jelentik, hogy a japán külügyminiszter hivatalosan jelentette ki a kamarában, hogy Európából egy ellenhatalom sem kért Japántól csapatokat.

NYILTÉR

A Bihar megyei takarékpénztár

mély fájdalommal jelenti, hogy igazgatóságának 1895 óta tagja

szunyoghi

SZUNYOGH SZABOLCS UR

nagybirtokos
volt országgyűlési képviselő
Biharvármegye törv. hat. biz. tagja és
a Bihar megyei Nemzeti Munkapárt elnöke

folyó hó 27-ikén, Budapesten elhunyt.

Benne régi, hű támaszát vesztette el az intézet és az ő tiszteletreméltó emlékét igaz kegyelettel fogja megőrizni.

Nagyvárad, 1914. dec. hó 28.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezeti”

20-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezeti” 1915. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1917. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrészt után hetenként 1 korona fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereséget hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 9/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönképp felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai csekklapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1915. január 1-től kezdődő 20-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. szám) mielőbb jelentkezni szíveskedjenek

Nagyvárad, 1914. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezeti” igazgatósága.

